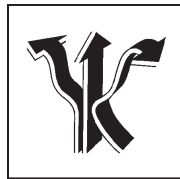

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 5

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції науковців МАУП
“Соціальна практика та теоретико-методологічні
засади модернізації України
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”
м. Київ, МАУП, 30 листопада 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 12 від 25.10.17)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор).

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 5: Матеріали звітн. наук.-практ. конф. “Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”, 30 листопада 2017 р. / редкол. :
М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 352 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези доповідей учасників науково-практичних форумів МАУП, що відбувались у контексті загальноакадемічної Науково-практичної конференції “Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)” з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43

Мороз-Ольшанська Н. В., Ольшанська О. П. Культура як засіб людського розвитку в контексті євроінтеграційних процесів України	297
Середюк К. В. Підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств України..	299
Скиба Г. І. Сучасний стан підвищення кваліфікації працівників бухгалтерії як вагомий фактор їх психічного пристосування до умов сучасної економіки.....	302
Сладкевич В. П., Вітюк А. С. Удосконалення управління конкурентоспроможністю підприємств молочної галузі України	305
Сладкевич В. П., Краснокутська О. О. Шляхи удосконалення інформаційного забезпечення процесу управління підприємствами	307
Сомов Д. О. Позитивні та негативні тенденції у практиці мотивації персоналу в Україні	310
Сомов Д. О., Миронова М. Ю. Розробка основних напрямів вдосконалення системи управління персоналом на ТОВ “Відродження”	314
Тімко Н. І. Облікова ставка як інструмент реалізації грошово-кредитної політики	317
Тьорло В. О., Бевзан Ю. С. Проблеми розвитку елеваторного господарства України в період становлення ринкових відносин	321
Тьорло В. О., Мірошніченко В. В. Проблеми розвитку транскордонного співробітництва західних регіонів України ...	323
Філіна Г. І. Управління ефективністю компанії на основі її фінансової архітектури	326
Філіппов М. І., Мотов О. В. Удосконалення управління торговельною діяльністю підприємств на ринку легкових автомобілів.....	329
Филиппов М. И., Чжан Паньсин Социально-экономическая эффективность профессионального развития персонала в СК “Украинская страховая группа”	332
Цімошинська О. В. Проблеми та шляхи удосконалення організації формування звітної інформації для складання балансу підприємства за міжнародними стандартами	336
Бондаренко Е. В. Сучасний стан функціонування венчурних інвестиційних фондів в Україні	340
Дорофєєва К. О. Удосконалення управління мотивацією праці на підприємстві	343
Сенін М. Г. Впровадження податку на виведений капітал в Україні	346
Сотворенний М. М. Проблеми дефіциту державного бюджету та шляхи їх подолання.....	349

ОБЛІКОВА СТАВКА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Вагоме місце в реалізації економічної політики держави посідає грошово-кредитна політика. Вона забезпечує досягнення цільових орієнтирів в економіці на основі використання інструментів впливу на параметри грошового ринку. Вибір інструментів грошово-кредитного регулювання обумовлюється визначеною стратегією монетарної політики.

Стратегією реалізації монетарної політики Національного банку України визначено реалізацію режиму інфляційного таргетування [1]. Таргетування інфляції (inflation targeting) — монетарний режим, який передбачає відповідальність центрального банку за дотримання проголошеного значення офіційного показника інфляції (таргету) протягом визначеного періоду часу.

Використання режиму інфляційного таргетування спрямоване на виконання основної функції монетарної політики НБУ — досягнення та утримання цінової стабільності. Інфляційне таргетування базується на новокейнсіанській моделі економіки і опирається на наступні припущення:

- циклічність і порушення макроекономічної стабільності — закономірний результат функціонування ринкової економіки;
- гроші є нейтральними в довгостроковій перспективі, але можуть впливати на економічну кон'юнктуру в короткостроковій перспективі завдяки негнучкості цін;
- грошово-кредитна політика має відігравати стабілізуючу роль у відновленні рівноваги економіки;
- грошово-кредитна політика має стабілізувати інфляцію навколо цільового рівня, а реальний ВВП — навколо потенційного рівня;
- застосування експансіоністської політики для короткострокового стимулювання зростання економіки призводить до зростання інфляційних очікувань з подальшими втратами для економічного зростання.

Таргетування інфляції характеризується публічним проголошенням офіційної кількісної цілі щодо рівня інфляції (або його інтервалу) на середньострокову перспективу та діями центрального банку, спрямованими на приведення існуючої інфляції до її цільового показника за допомогою процентної ставки та інших інструментів монетарної політики.

Реалізація визначеної стратегії здійснюється поетапно [2]:

I — Стрімка дезінфляція (з 50 % у 2015 р. до 12 % $\pm$ 3 п. п. у 2016 р.);

II — Досягнення однозначних показників інфляції (з 8 % $\pm$ 2 п. п. у 2017 р. до 6 % $\pm$ 2 п. п. у 2018 році);

III — Підтримка інфляції на рівні 5 % $\pm$ 1 п. п. у тривалій перспективі (з 2019 року).

Таким чином, кількісною метою щодо зміни індексу споживчих цін є досягнення стаціонарної цілі 5 %, тобто рівня, сумісного з ціновою стабільністю.

Слід зауважити, що впроваджуючи режим інфляційного таргетування, центральний банк не повинен таргетувати інші показники. Так, наслідком є висока ймовірність коливань валютного курсу. Потреба зменшення бюджетного дефіциту та грошової маси в обігу може призвести до росту безробіття та зростання соціальної напруги в результаті скорочення видатків бюджету [3].

Основним інструментом монетарної політики за визначеної стратегії виступає процентна (облікова) ставка. За допомогою облікової ставки центральний банк встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених коштів на відповідний період. Таким чином, облікова ставка: 1) характеризує оцінку грошового ринку з боку центрального банку та напрями реалізації його монетарної політики; 2) виступає індикатором щодо встановлення вартості залучень за різними фінансовими інструментами; 3) є найнижчою процентною ставкою, що використовується для підтримки ліквідності банківської системи на основі рефінансування. Широке тлумачення ролі облікової ставки полягає у її впливі на зміну пропозиції грошей: її зростання скорочує пропозицію грошей, а скорочення — стимулює попит з боку банківської системи на “дешевші” гроші і веде до зростання пропозиції грошей.

При встановленні облікової ставки мають враховуватися чинники економічного, політичного та соціального спрямування (фаза економічного циклу, умови попиту на гроші, інфляційні очікування, рівень доходів населення тощо). Однак складність врахування всіх потенційних чинників впливу на вартість грошей, досі залишає відкритим питання методологічних підходів щодо визначення обґрунтовано рівня облікової ставки. Ключовими чинниками при визначенні розміру облікової ставки згідно правила “Тейлера” виступають темпи зміни валового внутрішнього продукту та інфляції [4]. Умовою встановлення облікової ставки є те, що вона не може бути нижче рівня інфляції.

Суттєві зміни в реалізації процентної політики Національного банку та її перетворення на інструмент регулювання попиту та пропозиції на грошові кошти через зміну процентних ставок за своїми операціями з метою впливу на процентні ставки суб'єктів грошово-кредитного ринку та доходність фінансових операцій регламентуються Постановою НБУ “Про затвердження Положення про основи процентної політики Національного банку України” [5].

Облікова ставка та процентні ставки за ключовим інструментом монетарної політики (ставки: рефінансування, за операціями розміщення депозитних сертифікатів, стабілізаційних позик, кредитами овернайт, операціями РЕПО) устанавлюється на одному рівні. Так, уніфікація ставок за операціями розміщення депозитних сертифікатів на двотижневий строк, які мають найбільшу вагу розміщених депозитних сертифікатів, в умовах профіциту ліквідності банківської системи дозволить вдосконалити управління короткостроковими процентними ставками на міжбанківському ринку.

Наведемо статистичні дані щодо зміни облікової ставки (таблиця). З метою приведення інфляції до цільових показників та з урахуванням ризиків Національний банк підвищив 27.11.17 року облікову ставку до 13,5 % річних.

Споживча інфляція у вересні 2017 року прискорила до 16,4 % у річному вимірі і перевищила траєкторію прогнозу Національного банку. Підвищення темпів інфляції зумовлюється: прискоренням зростання цін на продовольчі товари; підвищенням виробничих витрат, у т. ч. через детінізацію оплати праці на фоні підвищення мінімальної заробітної плати; поживавленням споживчого попиту внаслідок зростання доходів населення. Погіршення подальшого очікування інфляційних проявів відо-

бражає вплив високих поточних показників зростання цін та ефект від оголошення підвищення соціальних стандартів.

Зміна облікової ставки Національного банку України у 2013–2017 рр. [6]

Рік	2013		2014			2015				2016						2017	
Період	з 10.06	з 13.08	з 15.04	з 17.07	з 13.11	з 06.02	з 04.03	з 28.08	з 25.09	з 22.04	з 27.05	з 24.06	з 29.07	з 16.09	з 28.10	з 26.05	з 27.10
% річних	7,0	6,5	9,5	12,5	14	19,5	30	27	22	19	18	16,5	15,5	15	14	12,5	13,5

Більш жорстка монетарна політика спрямована на упередження подальшого посилення інфляційних тенденцій та є реакцією на підвищення ризиків затримки відновлення співпраці з МВФ та прискорення споживчого попиту внаслідок підвищення соціальних стандартів.

Мотивом підвищення ставки є стимулювання притоку заощаджень у банківський сектор і, відтак, стримування споживчий попит. Також підвищення ставок робить більш привабливими фінансові інструменти в національній валюті порівняно з аналогами в іноземній валюті, що матиме позитивний вплив на майбутню інфляцію через канал обмінного курсу.

У випадку реалізації окреслених вище інфляційних ризиків Національний банк може вдатися до подальшого підвищення облікової ставки для їх нівелювання і повернення інфляції до цільової траєкторії.

Вищевикладене дозволяє встановити:

- основний шлях оптимізації грошово-кредитної політики — реалізації стратегії інфляційного таргетування;
- досягнення цінової стабільності — необхідна передумова стійкого економічного зростання;
- забезпечення цінової стабільності в середньостроковій перспективі реалізується через процентну політику Національного банку та управління обліковою ставкою;
- підтримка низького рівня інфляції дозволить стабілізувати ситуацію на грошово-кредитному ринку, знизити ставки по кредитах, сприятиме зростанню реальних доходів населення та суб'єктів господарювання, активізації інвестиційної діяльності.

Джерела

1. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу: рішення Ради НБУ від 21.12.2016 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/lows/show/vr001500-16#n14>
2. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки: Постанова Правління НБУ від 18.08.2015 року № 541 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0541500-15>
3. Швайко М. Л. Грошово-кредитна політика України в сучасних умовах / М. Л. Швайко // Соціальна економіка. — 2016. — № 1. — С. 82–86.
4. Пелех У. В. Процентна політика як засіб регулювання монетарної сфери / У. В. Пелех // Ефективність державного управління. — 2012. — № 30. — С. 481–485.

5. Про затвердження Положення про основи процентної політики Національного банку України: Постанова НБУ від 21.04.2016 р. № 277 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
6. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=53647&cat_id=12057279&ctime=1448979308293